

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 431/2013-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. septembra 2013 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcu Ladislava Orosza o sťažnosti J. F., B., Mgr. M. J., D., JUDr. D. K., P., a V. K., B., zastúpených advokátom JUDr. S. B., B., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 31/2010, za účasti Okresného súdu Trenčín, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo J. F., Mgr. M. J., JUDr. D. K. a V. K. na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 31/2010 porušené boli.

2. Okresnému súdu Trenčín prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 31/2010 konal bez zbytočných prietáhov.

3. J. F., Mgr. M. J., JUDr. D. K. a V. K. priznáva finančné zadostučinenie každej v sume po 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré im je Okresný súd Trenčín povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Trenčín je povinný uhradiť J. F., Mgr. M. J., JUDr. D. K. a V. K. trovy konania v sume 583,12 € (slovom päťstoosemdesiattri eur a dvanásť centov) na účet ich právneho zástupcu JUDr. S. B., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. februára 2013 doručená sťažnosť J. F., B., Mgr. M. J., D., JUDr. D. K., P., a V. K., B. (ďalej len „sťažovateľky“), zastúpených advokátom JUDr. S. B., B., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 31/2010 o určenie vlastníckeho práva.

Sťažovateľky vo svojej sťažnosti okrem iného uvádzajú, že:

«sú účastníkami súdneho konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 14 C 31/2010 v procesnom postavení navrhovateľiek. Predmetom konania je ochrana vlastníckeho práva navrhovateľiek k pozemkom v k. ú. Č., okr. I. – určenie vlastníckeho práva, odstránenie neoprávnenej stavby plynovodu a účelovej komunikácie.

Predmetné konanie sa začalo podaním žaloby s prílohami na príslušnom súde (ktorým je okresný súd) dňa 15. 2. 2010.

Po podaní návrhu okresný súd výzvou doručenou dňa 23. 2. 2010 dovyrobil navrhovateľkám súdny poplatok za podanie návrhu v sume 5 x 99,50 €, ktorý sťažovateľky zaplatili v kolkoch dňa 9. 3. 2010. Súd vo veci nariadil promptne pojednávanie na deň 7. apríla 2010, avšak v deň pojednávania bolo právnenému zástupcovi sťažovateľiek telefonicky asistentkou senátu oznámené, že termín pojednávania sa na základe žiadosti odporcu ruší. Nový termín pojednávania bol vytýčený na deň 21. 4. 2010, ktorý sa rovnako zrušil na základe žiadosti odporcu, pričom rovnako túto skutočnosť oznámil okresný súd právnenému zástupcovi sťažovateľiek telefonicky. Zákonná sudkyňa vytýčila termín pojednávania na deň 28. 6. 2010, ktoré bolo otvorené a po vykonaných výsluchoch odročené na deň 6. 9. 2010 za účelom opätovného predvolania odporkyne v 4. a 6. rade a predvolania svedkov a zabezpečenia dôkazov. Pojednávanie sa však 6. 9. 2010 nekonalo, nakoľko bolo telefonicky právnenému zástupcovi sťažovateľiek oznámené, že v čase plánovaného pojednávania bude prerušená dodávka elektrickej energie do budovy okresného súdu a na nový termín pojednávania budú sťažovateľky obratom písomne volané. Dňa 7. 10. 2010 sťažovateľky písomne urgovali vytýčenie termínu pojednávania. Dňa 18. 11. 2010 podali sťažovateľky písomne sťažnosť predsedníčke súdu, kde poukazovali na to, že vo veci dochádza k zbytočným prietahom a zdôraznili naliehavú potrebu rozhodnutia vo veci porušenia ich vlastníckych práv. Predsedníčka na podanú sťažnosť v zákonnej 30-dňovej lehote nereagovala, z ktorého dôvodu sa sťažnosťou na postup predsedníčky okresného súdu doručenou dňa 21. 1. 2011 obrátili sťažovateľky na predsedu nadriadeného súdu (Krajský súd v Trenčíne). Listom zo dňa 24. 1. 2011 vybavila predsedníčka okresného súdu sťažnosť zo dňa 18. 11. 2010 tak, že sa ospravedlnila sťažovateľkám, že ich sťažnosť „súd prehliadol“, vecne uznala sťažnosť na prietahy v konaní sp. zn. 14 C 31/2010 za dôvodnú, upozornila zákonnú sudkyňu na povinnosť konať vo veci bez zbytočných prietahov a prisľúbila, že vec bude sledovať v pravidelných intervaloch až do skončenia veci. Listom zo dňa 27. 1. 2011 vybavil predseda Krajského súdu v Trenčíne sťažnosť voči predsedníčke okresného súdu tak, že sťažnosť uznal za oprávnenú a opodstatnenú a ihneď prijal opatrenie na okamžité vybavenie sťažnosti zo dňa 18. 11. 2010, pričom v čase spísania tejto odpovede predsedu nadriadeného súdu už bola sťažnosť sťažovateľiek okresným súdom vybavená. Napriek uvedenému nebol prietah vo veci odstránený a pojednávanie zákonná sudkyňa nevytýčila. Sťažovateľky doručili preto dňa 7. 3. 2011 okresnému súdu opätovnú

sťažnosť na priedahy, kde poukázali na to, že nesvedčí o autorite predsedu súdu, keď napriek jeho upozorneniu zákonný sudca vo veci nekoná. Upozornili, že sa nemôže jednať o objektívny priedah, keď zákonná sudkyňa má vytýčených 26 pojednávanií do konca mesiaca marec 2011 (čiže mesiac dopredu) a jedno pojednanie na mesiac máj. Vyjadrili preto pochybnosť, že zákonná sudkyňa sa mohla dopustiť správania, ktoré vzbudzuje oprávnené pochybnosti o jej nezávislosti a nestrannosti v úsilí ukončiť súdne konanie spravodlivo a bez zbytočných priedahov.

Okresný súd opätovne nevybavil túto opakovanú sťažnosť v zákonnej lehote, ale až listom zo dňa 14. 4. 2011, kde podpredseda súdu sťažovateľkám oznámil, že vec bude riešená pohovorom so zákonnou sudkyňou a vo veci už bol vytýčený termín konania na 4. 5. 2011 (deň vytýčenia pojednávania je rovnaký ako deň vybavenia opakovanej sťažnosti podpredsedom okresného súdu). Dňa 4. 5. 2011 sa konalo vo veci pojednanie, na ktoré okresný súd nepredvolal svedkov (ako bolo stanovené z uznesenia z pojednávania zo dňa 6. 9. 2010) a odročil ho za účelom ustanovenia znalca a doplnenia dokazovania. Uznesením zo dňa 30. 5. 2011 okresný súd ustanovil vo veci znalca Ing. R. W., stanovil mu znaleckú úlohu, na vypracovanie posudku určil lehotu 90 dní od prevzatia spisu, uložil účastníkom, aby zložili preddavok na znalecké dokazovanie, ktorý sťažovateľky okresnému súdu obratom poukázali. Uznesením zo dňa 28. 11. 2011 okresný súd zmenil predošlé uznesenie a ustanovil vo veci znalca Ing. J. P. Uznesením zo dňa 28. 2. 2012 okresný súd predĺžil znalcovi lehotu na podanie znaleckého posudku do 15. 5. 2012. Uznesením zo dňa 29. 5. 2012 okresný súd opätovne predĺžil znalcovi lehotu na podanie znaleckého posudku do 21. 6. 2012. Znalec predložil súdu posudok dňa 1. 8. 2012. Dňa 5. 9. 2012 okresný súd zaslal účastníkom na vyjadrenie znalecký posudok a rozhodol o znalečnom. Od toho dňa (5. 9. 2012) okresný súd nevykonal voči sťažovateľkám žiadny úkon.»

Sťažovateľky na základe uvedených skutočností navrhujú, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Okresný súd Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 31/2010 porušil základné právo sťažovateľiek J. F., Mgr. M. J., JUDr. D. K. a V. K. na prerokovanie veci bez zbytočných priedahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej Republiky a právo na

prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresný súd Trenčín je povinný vyplatiť každej zo sťažovateľiek sumu po 3.000 € ako primerané finančné zadostučinenie, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresnému súdu Trenčín sa prikazuje konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

4. Okresný súd Trenčín je povinný nahradiť sťažovateľkám trovy konania v sume 583,12 € na účet ich právneho zástupcu, advokáta JUDr. S. B., B., do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

Ústavný súd po predbežnom prerokovaní sťažnosti uznesením č. k. IV. ÚS 431/2013-12 zo 4. júla 2013 rozhodol o jej prijatí na ďalšie konanie [§ 25 ods. 1 a 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)].

Po prijatí sťažnosti sťažovateľiek na ďalšie konanie ústavný súd 25. júla 2013 vyzval predsedníčku okresného súdu, aby sa vyjadrila k otázke vhodnosti ústneho pojednávania, a zároveň ju vyzval, aby sa vyjadrila aj k sťažnosti.

Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti zo 6. augusta 2013 (sp. zn. Spr 1037/2013, doručenom ústavnému súdu 12. augusta 2013) okrem iného uviedla:

„Dňa 21. 08. 2013 bola tunajšiemu súdu doručená výzva na vyjadrenie sa k sťažnosti vo veci týkajúcej sa namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy SR a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. 14C/31/2010.

Okolnosti uvádzané právnym zástupcom sťažovateľiek v sťažnosti doručenej ústavnému súdu 15. 02. 2013 opisované v bode I. týkajúce sa skutkového stavu sú len sčasti pravdivé. Žaloba o určenie vlastníctva, kde sťažovateľky vystupujú ako žalobkyne, bola uplatnená na tunajší súd 15. 02. 2010. Dňa 18. 11. 2010 bola podaná sťažnosť predchádzajúcej predsedníčke súdu, ktorá bola vybavená dodatočne, dňa 02. 01. 2011.

Predchádzajúca predsedníčka sa sťažovateľkám ospravedlnila s odôvodnením, že ich sťažnosť prehliadla a uznala jej opodstatnenosť s tým, že zákonnú sudkyňu upozorní na povinnosť konať bez prieťahov. Pravdivé je i to tvrdenie sťažovateľiek, že ani ich opakovaná sťažnosť na prieťahy nebola vybavená v zákonom stanovenej lehote. Podpredseda súdu (po odchode predsedníčky z Okresného súdu Trenčín) písomne prisľúbil nápravu osobným pohovorom so sudkyňou. Následne na to zákonná sudkyňa ustanovila vo veci znalca, ktorý predložil súdu vypracovaný znalecký posudok 01. 08. 2012. Tento bol obratom zaslaný účastníkom na vyjadrenie.

Nie je však pravdivé tvrdenie, že od tejto doby súd vo veci nekonal.

Zo spisu tunajšieho súdu sp. zn. 14C/31/2010 je zrejmé, že 17. 10. 2012 zástupca žalobkyň podal do uvedeného spisu návrh na zmenu žalobného petitu a zástupca žalovaného zaslal dňa 25. 10. 2012 námietky voči vypracovanému znaleckému posudku. S týmito podaniami sa súd musel vyporiadať. Uznesením zo dňa 27. 02. 2013 (č. k. 14 4C/31/2010-249) pripustil žalobkyňami navrhovanú zmenu žalobného petitu a v ten istý deň sa námietkami smerujúcimi z k znaleckému posudku vyporiadal tak, že uznesením z toho istého dňa pod č. k. 14C/31/2010-251 prerušil predmetné konanie do právoplatného skončenia veci vedenej na tunajšom súdu pod sp. zn. 14C/218/2008 tej istej zákonnej sudkyne. Dôvodom takéhoto postupu bol jej právny názor, podľa ktorého je potrebné vyčkať na vyriešenie vlastníctva jednej z účastníčok (sťažovateľky F.) v inom konaní, kde je táto v postavení žalovanej. Predmetné uznesenie napadol odvolaním právny zástupca sťažovateľiek (v konaní žalobkyň). Odvolací krajský súd onom rozhodol 02. 07. 2013, pričom uznesenie, ktorým došlo k zrušeniu rozhodnutia okresného súdu o prerušení konania, bolo tunajšiemu súdu doručené 18. 07. 2013.

Domnievam sa, že predmetný spor patrí k skutkovo a právne k zložitejším veciam, pretože si vyžaduje vyriešenie odborných otázok, s čím je spojené znalecké dokazovanie z odboru geodézie a kartografie. V predmetnom konaní sa rieši (okrem iného) identifikácia pozemno-knižného stavu so stavom súčasným, spornosť hraníc pozemkov, ako aj nutnosť trasovania asfaltovej cesty pôvodne zrejme z neknihovaného stavu.

Pokiaľ ide o navrhované finančné zadostučinenie, považujem ho za neprimerane vysoké vzhľadom na predmet konania, dĺžku možných prieťahov a dĺžku celého konania. Zároveň je potrebné zvážiť, či je dôvod priznávať navrhovanú čiastku najmä vo vzťahu

k sťažovateľke I/ J. F., ktorej bolo priznané finančné zadostučinenie vo veci tunajšieho súdu 14C/218/2008, ktoré konanie súvisí skutkovo s predmetnou vecou . Ide o konanie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 95/2012.“

Predsedníčka okresného súdu súčasne ústavnému súdu oznámila, že súhlasí s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho prerokovania sťažnosti.

Ústavný súd vyzval 12. augusta 2013 aj právneho zástupcu sťažovateľiek, aby sa vyjadril k stanovisku okresného súdu, ako aj k otázke nariadenia ústneho pojednávania. Právny zástupca sťažovateľiek vo svojom podaní zo 16. augusta 2013 (doručenom ústavnému súdu 21. augusta 2013) okrem iného uviedol:

«1. Pokiaľ predsedníčka okresného súdu uvádza, že opis skutkového stavu v ústavnej sťažnosti je pravdivý len sčasti, pretože nesúhlasí s tým, že by okresný súd vo veci od predloženia znaleckého posudku opätovne nekonal, tak s týmto tvrdením sa nemožno stotožniť. Totiž podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu je procesne relevantný iba taký postup všeobecného súdu, ktorý smeruje k čo najrýchlejšiemu odstráneniu stavu právnej neistoty, v ktorom sa účastník konania nachádza, pričom tento stav možno zásadne dosiahnuť až právoplatným súdnym rozhodnutím (por. napr. II. ÚS 61/98, II. ÚS 26/95 et cetera). Je dôležité povedať, že návrh na zmenu žalobného petitu, ktorý bol súdu doručený dňa 17. 10. 2012, si objektívne vyžiadali z našej strany výsledky znaleckého dokazovania, pričom bolo podľa § 95 ods. 3 OSP povinnosťou súdu o takom návrhu rozhodnúť v lehote 60 dní, pričom súd ani túto lehotu nedodržel a rozhodol o ňom až dňa 27. 2. 2013 (ČL. 249 spisu). Zároveň je potrebné poznamenať, že aj uznesenie súdu o prerušení konania je výrazom nechoty okresného súdu sa predmetnou vecou zaoberať, pričom jeho samotné vydanie rovnako podľa nášho názoru je na ťarchu okresného súdu, pretože bolo zrušené nadriadeným súdom, t. j. nemalo byť vydané. Nesprávnym rozhodnutím spis sa predĺžil o odvolacie konanie, pričom aj v štádiu pred predložením odvolania zo dňa 27. 3. 2013 odvolaciemu súdu okresný súd nekonal „bezodkladne“ a „bez zbytočného odkladu“, ako mu to ukladá ustanovenie § 209a OSP. Odvolací súd sám v odôvodnení rozhodnutia zo dňa 2. 7. 2013 naznačuje, že prerušenie konania v tomto prípade nie je namieste.

Postup štátnej správy súdu pri vybavovaní sťažnosti na prieťahy, ako aj postup súdu v tomto konaní nesvedčí o tom, že by boli dodržiavané zákonom ukladané lehoty zo strany súdu, pričom tento postup je neakceptovateľný najmä preto, že práve súdy majú byť strážcami zákonnosti.

2. Nesúhlasíme s tým, aby pri priznaní primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd mal pochybovať o tom, či je dôvod priznať sťažovateľke v 1. rade J. F. vzhľadom na rozhodnutie ústavného súdu vo veci I. ÚS 95/2012, ako žiada predsedníčka okresného súdu. Skutočnosť, že ústavný súd v konaní I. ÚS 95/2012 už raz konštatoval porušenie ústavných práv J. F. Okresným súdom Trenčín a napriek tomu dochádza zo strany Okresného súdu Trenčín naďalej k porušovaniu ústavných práv J. F., má byť práve naopak vykladaná podľa nášho názoru na ťarchu Okresného súdu Trenčín a nie je dôvodom pre zníženie či dokonca nepriznanie finančného zadosťučinenia J. F. (sťažovateľke v 1. rade). ...

4. Vzhľadom na podanie tohto písomného vyjadrenia doplníme čl. IV ústavnej sťažnosti nasledovne:

Trovy konania

Sťažovateľky požadujú v prípade úspechu sťažnosti priznanie náhrady trov právneho zastúpenia v celkovej sume 583,12 €. Táto suma sa skladá z troch úkonov právnej služby pre 4 klientky po 65,08 € (130,16 € znížených o 50 %) podľa § 11 ods. 3 v spojení s § 13 ods. 2 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, a to za prípravu a prevzatie zastúpenia, za spísanie sťažnosti a spísanie písomného vyjadrenia zo dňa 16. 8 2013 (t. j. 65,08 x 3 = 195,24 € x 4 klientky = 780,96 €). Za každý úkon pre každú sťažovateľku požadujú sťažovateľky aj náhradu režijného paušálu, t. j. 3 úkony x 4 klientky po 7,81 € = 93,72 €. Odmena advokáta a režijné paušály (780,96 + 93,72) predstavujú sumu spolu 874,68 €.»

Sťažovateľky súčasne vyjadrili súhlas s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania vo veci prijatej sťažnosti.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd využil možnosť podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde a upustil od ústneho pojednávania v danej veci, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Z predloženého spisu, zo sťažnosti, ako aj z vyjadrenia predsedníčky okresného súdu ústavný súd zistil, že okresnému súdu bol „*návrh o ochranu vlastníckeho práva*“ doručený 15. februára 2010.

Okresný súd nariadil pojednávanie na 7. apríl 2010, na ktoré sa účastníci nedostavili. Z účasti na tomto pojednávaní sa ospravedlnili odporcovia v 1. , 2., 3. a 7. rade; okresný súd pojednávanie odročil na 21. apríl 2010.

Okresný súd na pojednávaní nariadenom na 21. apríl 2010 konštatoval ospravedlnenia väčšiny účastníkov konania (aj právneho zástupcu navrhovateľiek) a odročil pojednávanie na 28. jún 2010.

Na pojednávaní nariadenom na 28. jún 2010 okresný súd vypočul prítomných navrhovateľov a odporcov a odročil pojednávanie na 6. september 2010 na účely opätovného predvolania odporkýň vo 4. a v 6. rade pod hrozbou ich predvedenia a uloženia poriadkovej pokuty.

Pojednávanie nariadené na 6. september 2010 bolo z dôvodu prerušenia distribúcie elektrickej energie zrušené a z tohto dôvodu odročené.

Okresný súd nariadil a uskutočnil ďalšie pojednávanie 4. mája 2011, ktoré po vypočutí navrhovateľky v 3. rade a odporkyne vo 4. rade odročil na neurčito na účely ustanovenia znalca z odboru geodézie. Súčasne požiadal účastníkov o návrhy na doplnenie dokazovania, požiadal stavebný úrad o dokumentáciu a uviedol, že nový termín bude účastníkom konania písomne oznámený po vypracovaní znaleckého posudku.

Okresný súd ustanovil uznesením č. k. 14 C 31/2010-176 z 30. mája 2011 súdneho znalca Ing. R. W. z odboru geodézie a kartografie, odvetvia geodézie, a zaslal mu súdny spis.

Okresný súd Senica 18. novembra 2011 okresnému súdu oznámil, že súdny znalec si 9. novembra 2011 prevzal súdny spis vo veci sp. zn. 14 C 31/2010. Ustanovený súdny znalec odmietol 18. novembra 2011 vykonať znalecký úkon, pretože nie je schopný vypracovať znalecký posudok v určenej lehote, s tým, že na požadovanom posudku môže začať pracovať najskôr o päť mesiacov.

Okresný súd ustanovil uznesením č. k. 14 C 31/2010-190 z 28. novembra 2011 (zmenou uznesenia č. k. 14 C 31/2010-176 z 30. mája 2011) nového súdneho znalca Ing. J. P. z odboru geodézie a kartografie, odvetvia geodézie.

Okresný súd ďalej uznesením č. k. 14 C 31/2011-194 z 28. februára 2012 priznal preddavok na znalečné 400 eur. Uzneseniami z 28. februára 2012 a z 29. mája 2012 predĺžil znalcovi lehotu na vypracovanie znaleckého posudku do 15. mája 2012, resp. do 21. júna 2012.

Súdny znalec doručil 1. augusta 2012 okresnému súdu znalecký posudok. Okresný súd zaslal účastníkom konania znalecký posudok na vyjadrenie 5. septembra 2012. Odporca v 2. rade sa vyjadril 24. septembra 2012, právny zástupca žalobkyní sa vyjadril 28. septembra 2012 (nemal námietky voči znaleckému posudku). Odporca v 1. rade požiadal 1. októbra 2012 okresný súd o predĺženie lehoty na vyjadrenie k znaleckému posudku. Slovenský pozemkový fond znalecký posudok 1. októbra 2012 namietol, odporca v 1. rade sa vyjadril k znaleckému posudku 25. októbra 2012.

Okresný súd v nadväznosti na znalecký posudok č. 9/2012 pripustil uznesením č. k. 14 C 31/2010-249 z 27. februára 2013 zmenu žaloby a konanie uznesením č. k.

14 C 31/2010-251 z 27. februára 2013 prerušil až do právoplatnosti konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 14 C 218/2008.

Navrhovateľky podali 27. marca 2013 proti uzneseniu č. k. 14 C 31/2010-251 z 27. februára 2013 odvolanie, ku ktorému sa 6. júna 2013 vyjadril odporca v 1. rade.

Okresný súd predložil 17. júna 2013 spis Krajskému súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“).

Krajský súd uznesením č. k. 6 Co 362/2013-271 z 2. júla 2013 zrušil predmetné uznesenie okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľky sa sťažnosťou domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého má každý právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Sťažovateľky zároveň namietajú aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez

zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04). Základnou povinnosťou súdu i sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietáhom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Predmetom napadnutého konania pred okresným súdom je rozhodovanie o návrhu „o ochranu vlastníckeho práva“. Predsedníčka okresného súdu vo svojom prípise zo 6. augusta 2013 výslovne uviedla, že právne a skutkovo ide o zložitú vec, v ktorej vystupuje viac (päť) navrhovateliek a pôvodne osem odporcov. Sťažovateľky vec nepovažujú za zložitú ani právne, ani fakticky. Podľa názoru ústavného súdu ide o vec, ktorá tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, a nie je právne

zložitá. Pokiaľ ide o faktickú zložitosť veci, je potrebné poukázať na to, že z faktickej stránky vzhľadom na rozsah dokazovania vrátane vypracovania znaleckého posudku ide o zložitejšiu vec.

2. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prietáhov v napadnutom konaní, bolo správanie sťažovateľiek ako účastníčok namietaného súdneho konania v procesnom postavení žalobkýň. Ústavný súd nezistil žiadne zásadné skutočnosti, ktoré možno pripísať na ťarchu sťažovateľiek v súvislosti s doterajším priebehom namietaného konania.

3. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či v označenom konaní došlo k zbytočným prietahom, bol postup samotného okresného súdu.

Ústavný súd uzavrel, že doterajší priebeh napadnutého konania svedčí o neefektívnom postupe okresného súdu, ktorý opakovane akceptoval absenciu účastníkov konania na nariadených pojednávaniach (aj keď ospravedlnenú) a z tohto dôvodu ich odročoval. Zabezpečenie znaleckého posudku trvalo okresnému súdu dlhšie ako rok. Ani znalec ustanovený ako druhý v poradí nevypracoval znalecký posudok v 90-dňovej lehote a lehotu na vypracovanie znaleckého posudku dva razy predlžoval. Za neefektívne považuje ústavný súd aj rozhodnutie okresného súdu o prerušení konania, ktoré krajský súd zrušil a vec mu vrátil, aby sa vyrovnal s právnym nástupníctvom po navrhovateľke vo 4. rade, ktorá zomrela 24. júla 2012, t. j. predtým, ako súd prvého stupňa rozhodoval vo veci prerušenia konania.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd rozhodol, že v namietanom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľiek na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

IV.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva boli podľa odseku 1 porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

V súlade s § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 31/2010 konal bez zbytočných prietáhov.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný vyplatiť ho sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľky žiadost' o priznanie finančného zadosťučinenia odôvodňujú takto:

«Sťažovateľky požadujú, aby im bolo priznané za porušenie ich práv garantovaných ústavou a dohovorom aj primerané finančné zadosťučinenie, v sume každej po 3.000 €. Na odôvodnenie takej požiadavky sťažovateľky uvádzajú, že na okresný súd sa s dôverou obrátili kvalifikovaným návrhom na začatie konania z dôvodu, že ich vlastnícke právo k predmetným pozemkom bolo protiprávnym konaním odporcu v 1. rade a spol. hrubo porušené. Svojvoľné porušenie vlastníckeho práva sťažovateľiek v tomto prípade dosiahlo veľmi závažnú intenzitu, ktorá nemôže byť v právnom štáte zľahčovaná či dokonca prehliadaná. Zásahom do vlastníckeho práva sťažovateľiek sa tieto dostali do právnej neistoty a naliehavo sa dovolávali reparácie voči odporcom prostredníctvom súdu, ktorý je povinný sťažovateľkám túto pomoc poskytnúť rýchlo a účinne. Zdlhavosťou namietaného konania pretrváva a prehľbuje sa ich stav právnej neistoty. Sťažovateľky majú k miestu, kde došlo k zásahu do ich vlastníckeho práva, hlboké citové a rodinné väzby preto ťažko

znášali, keď sa dozvedeli o zámere súkromného podnikateľa (odporcu v 1. rade) narušiť toto tiché prírodné prostredie výstavbou plynovodu a cestnej komunikácie k hotelu v jeho vlastníctve, a o to viac keď došlo k protiprávnej realizácii tohto zámeru a ešte cez pozemky v ich vlastníctve. Sťažovateľky skutočne pri podaní návrhu na okresný súd verili, že tak zrejme krivda voči nim bude rýchlo a spravodlivo okresným súdom vyriešená. Plynutím času však strácajú dôveru v súdne orgány Slovenskej republiky, v nezávislý a plynulý postup zákonnej sudkyne a dokonca aj k funkcionárom štátnej správy okresného súdu (predsedníčka a podpredseda), ktorí sťažnosti sťažovateľiek ani v jednom prípade nevybavili v zákonných lehotách. Bezvýsledné a vleklé konanie využíva iba odporca v 1. rade, ktorý aj naďalej užíva „nerušene“ pozemky vo vlastníctve sťažovateľiek. Pri rozhodovaní o výške primeraného zadosťučinenia si dovoľujeme požiadať, aby bolo zohľadnené aj to, že konanie pred okresným súdom nie je ešte stále ukončené, ako aj na to, že prísľub predsedníčky o pravidelnom sledovaní veci až do jej právoplatného skončenia bol iba prázdny gestom.»

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného pod sp. zn. 14 C 31/2010 o návrhu sťažovateľiek z 15. februára 2010 viac ako tri a pol roka, berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu, ako aj skutočnosť, že konanie vo veci sťažovateľiek nebolo do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd považoval priznanie po 1 000 € každej sťažovateľke za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľiek, ktoré im vznikli v dôsledku ich právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom JUDr. S. B. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2012, ktorá bola 781 €, a z predloženého návrhu právneho zástupcu sťažovateľiek, ktorý vyčíslil trovy konania sumou 874,68 €.

Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, spísanie sťažnosti, vyjadrenie k stanovisku okresného súdu) v súlade s § 1 ods. 3 a § 13 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Ústavný súd tretí úkon právnej služby (vyjadrenie k stanovisku okresného súdu) nepriznal, pretože podľa jeho názoru neobsahovalo nové skutočnosti, ktoré by prispeli k ďalšiemu objasneniu veci. Keďže išlo o spoločné úkony pri zastupovaní štyroch účastníčok konania, základnú sadzbu tarifnej odmeny bolo potrebné znížiť o 50 %, t. j. na 65,08 € za každý úkon (spolu dva úkony), a spolu s režijným paušálom 7,81 € x 2 (§ 16 ods. 3 vyhlášky) úhrada trov predstavuje celkovú sumu 583,12 €.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľiek (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. septembra 2013